

LATVIJAS PURVU DAUDZVEIDĪBA UN TO KVALITĀTE

Liene AUNIŅA

Latvijas Universitātes Bioloģijas institūts, e-pasts: lsalmina@latnet.lv

Purvu daudzveidības raksturošanai var izmantot dažādus kritērijus. Viens no tiem ir augu sabiedrību daudzveidība un izplatība. Līdztekus augu sabiedrību daudzveidībai kā vienam no Latvijas dabas daudzveidības kritērijiem, būtisks ir to dabiskums. Purvu un tiem blakus esošo mitrāju susināšana, kā arī zāļu purvu apsaimniekošanas pārtraukšana, visticamāk, ir ietekmējusi Latvijas purvu augāju kvalitāti. Līdz ar to Latvijā, tāpat kā citviet Eiropā, ir aktuāli veikt pasākumus, kas samazina tālāku purvu ekosistēmu degradāciju. Pētījumam ir trīs mērķi: 1) raksturot Latvijas purvu augu sabiedrību daudzveidību un to dabiskumu, 2) noskaidrot augsto purvu apauguma izmaiņas pēdējo 20 gadu laikā, 3) noskaidrot gruntsūdens līmeņa paaugstināšanas ietekmi uz susināta augstā purva augāju. Līdz šim Latvijā dokumentētas ap 20 purvu, tai skaitā avotu, augu sabiedrības (Pakalne 1998, Pakalne, Čakare 2001, Salmiņa 2009). Tiks pētītas zāļu un pārejas purvu augu sabiedrības, to izplatība Latvijā un sniegts salīdzinājums Eiropas kontekstā, izmantojot Latvijas purvu augāja datu bāzi (Auniņa 2012), kā arī veicot pētījumus dabā. Otrā mērķa sasniegšanai tika digitizētas augstā purva klajās daļas robežas 1990. gados un 2010. gadā uzņemtos aerofoto attēlos 100 nejauši izvēlētiem augstajiem purviem Latvijā. Izvirzīta hipotēze, ka augstā purva klajo daļu platība ir samazinājusies. Attiecībā uz trešo mērķi izvirzīta sekojoša darba hipotēze: gruntsūdens līmeņa paaugstināšanas rezultātā samazinās sila virša segums, bet palielinās sfagnu un makstainās spilves segums. Sākotnējie rezultāti liecina, ka jau pusgadu pēc dambju ierīkošanas susināšanas ietekmētā augstajā purvā, viršu segums samazinās, bet sfagnu un makstainās spilves segums palielinās. Taču būtiskas augāja izmaiņas notiek tikai susināšanas mazāk skartajās augstā purva daļās. Pusotru gadu pēc dambju ierīkošanas augāja izmaiņas notiek gan susināšanas mazāk skartajās, gan būtiski skartajās purva daļās un tās notiek susināta augstā purva atjaunošanai labvēlīgā virzienā.

Pētījums izstrādāts projekta „Starpdisciplināra jauno zinātnieku grupa Latvijas purvu un to resursu izpētei, ilgtspējīgai izmantošanai un aizsardzībai (PuReST)”, Vienošanās Nr. 2014/0009/1DP/1.1.1.2.0/13/APIA/VIAA/044 ietvaros.

Literatūra

- Aunina, L. 2012. Mire Vegetation Database of Latvia. In: Dengler, J., Oldeland, J., Jansen, F., Chytrý, M., Ewald, J., Finckh, M., Glöckler, F., Lopez-Gonzalez, G., Peet, R.K., Schaminée, J.H.J. (Eds.): Vegetation databases for the 21st century. *Biodiversity & Ecology*, 4, 410–410.
- Pakalne, M. 1998. Latvijas purvu veģetācijas raksturojums. *LU Zinātniskie Raksti*, 613, 23 – 38.
- Pakalne, M., Čakare, I. 2001. Spring vegetation in the Gauja National Park. *Latvijas Veģetācija*, 4, 16-33.
- Salmiņa, L. 2009. Latvijas limnogēno purvu veģetācija. *Latvijas Veģetācija*, 19, 1 – 181.